

Ar eta eme

Ana Mendia
EMAGIN EGOILIARRA

ozorroan topatu du biloba. Malkoari ezin eutsi, “Ongi etorri, maitea” esan eta kopetan eman dio musu. Bat-batean, ordea, jaioberriari begira-begira lerdea zeriola zegoen amonari irribarrea desagertu eta supituan sikatu zaizkio begiak. Zerbaitek harrituta burua sehaskatik jaso eta zalantzakor galdetu dit: “Baina, mutila da, ezta?”

Iraganeko ohitura dirudi, baina gaur-gaurkoa da haurdun geratu eta berehala bidean datozen txikiaren sexua zein izango ote den jakiteko pizten den ezinegona; gaur-gaurkoa da familia zain edukitzea, apustua nork irabaziko. Pena da, baina nago ez ote den jakite hutsetik harago doan ardura; zalantza egiten dut haurrak munduratu aurretik ez ote ditugun era batean edo bestean hezten. Etorkizuneko argazkia ekografiaren arabera irudikatzen dugu, akaso.

Kontziente naiz ez dela zilegi orain berrogeita hamar urteko abiapuntu berean gaudela esatea. Mereziduna da oraina oparago bilakatzeko desirari helduta borrokan ari direnen arrastoa. Askoren kontzientziako atea jotzea lortu dutelakoan nago. Kasurako, zenbaitek jaiotzaren erregistroan jada ez dugu idazten jaioberria gizonezkoa edo emakumezkoa den; genitalak deskribatzera mugatzen gara. Aniztasunaren aldeko keinu lotsati bat baino ez da, badakit; jubilatzeaz dagoen lankide batek “gaur egungo modernitate” gisa etiketatu duen detaile xume bat baino ez. Tira, hori uste nuen, behintzat.

Ondo pentsatuta, bitxia da ekintzek nola salatzen gaituzten ikustea; gure diskurtsoa nola isilarazten duten entzutea. Egia aitortzen hasita, gogoan dut orain gutxi mututu nindutela ni, amatxo bati sabel barruan nor zeraman galdetu eta izen neutro bat erantzun gisa jaso nuen une berean. Orduantxe bota zuen inolako erreparorik gabe oihartzun batek nire barruan: “Eta zer da, orduan?”. Horra hor emagin modernoak kofia jantzita ia.

Beharbada gure buruari egiten dizkiogu haurrek erantzun beharreko galdera gehiegi. Ze, jaioberriek hankartean zer dakarten jakiteak nire jardun profesionala aldatuko balu edo, sikiera nire barruko oihartzun horren alde egin ahalko nuke. Zentzugabekoa da, ordea. Zentzugabekoa da haurrak mutilak edo neskak diren epaitzea. Eta zinez ematen dit min ohitura soil moduan jantzi den derrigortasun hori bazterrean uzteko ezintasunak.

Gustura egingo nuke nik ere, jaioberriaren amonak egin duen modu berean, pisurik gabe hasperen. Pozez busti zaizkio berriro begiak: “Ez, larritu. Ospitalean parean tokatzen den maindirea erabiltzen dugu eta horregatik jarri diogu arrosa kolorekoa zure bilobari”, esan eta segituan. Erraz irten da estutasunetik. Ni, berriz, ezer argi ez dudan usteak jota geratu naiz. Mugak gaintzeko saiakeran galduta, berriro; ezustean itota, beste behin. ■

Haragia

Itxaro Borda
IDAZLEA

Azken urteotan, Euskal Herrian ere bai, haragiaren tira apaltzen doa, lanjeroski iduriz, ekoizleentzat. L214 bezalako elkarte ekintzaileek, hiltegiatako abereen trantze larriaz ohartarazten gaituzte eta egunetik egunera beganoen urratsetatik abiatzen gara, kasik deus finkoki deliberatu gabe. Supermerkatura zuzentzean, apaletan lautzen diren zitzi puska odoltsu gorriegiek disgustua hazten digute. Begiak tirriatzeko espreski tintatuak balira?

Laborantza munduan isiltasun handia bada, omerta dagoela ez errateko, haragiaren produktio energia irenslari buruz bezainbat nekazarien beraien bizi-destino ilunen inguruan. Baike

zorretan direla, baike ez dutela eskoletan besterik ikasi, baike kooperatibek eta sindikatuek bide horretan segitzera behartzen dituztela, herrialde osoen asetzera beraien gain dela errepikatuz, egia ere ez dena, janariaren funts gehiena inportatua delarik...

Zaila da, baldintza horietan, laborantza eredu aldatzeko. Kanbiamendua agian makilaren beste puntatik etorriko da, preseski laborariak berek zerga-ordaintzaile eta kontsumitzaile apaletsi-tzat dauzkaten (gauzkaten) herritarrek hazkurri ohitura berriak marraztuko dituztenean. Eguerdirako? Berdülaga hosto pare batekin aski dut... ■